

Hanked

Kathy Tätte

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Milleks meile hanked?

- Hankija kasutab oma tegevuseks vajalike asjade ostmisel, teenuste ja ehitustööde tellimisel avalikke vahendeid ehk nõ maksumaksja raha. Et need avalikud vahendid oleksid jagatud õiglaselt, läbipaistvalt ja otstarbekalt, siis on vajalik, et järgitaks teatud reegleid.
- Riigihangete seaduse (RHS) eesmärk on tagada hankija rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel.

Kas ma olen hankija?

RHS § 5 lg 2 - **HANKIJA**

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktis 2 või 3 nimetatud hankijad või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud hankijad;
- 5) eraõiguslik juriidiline isik, mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi käesoleva lõike punktides 1-3 nimetatud hankijad või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi vastavad isikud **ja** mis on asutatud eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu.

Kas iga ost on ikka hange?

- Riigihangete seadus kohaldub kõigile teenuste tellimistele, asjade soetustele ja ehitustöödele olenemata teenuse/soetuse/ehitustöö maksumusest. See, millised reeglid, millisele ostule või tellitavale tööle kohalduvad, oleneb ostu/tellitava töö eeldatavast maksumusest.
- RHS kohaldub ka siis, kui võlaõiguslik leping (käsundus- või töövõtuleping) sõlmitakse füüsilise isikuga.
- Töölepingule ei laiene RHS!

Piirmäärad I

- **Tavateenused (mis ei ole käsitletavat sotsiaal- ja eriteenustena) ja asjad:**
  - Alla lihthanke piirmäära tuleb järgida riigihangete üldpõhimõtteid;
  - Lihthange alates 30 000 eur km-ta;
  - Hankemenetlus (nt avatud hankemenetlus) 60 000 eur km-ta;
  - Rahvusvaheline piirmäär riigil või riigiasutusel 139 000 eur km-ta, teised 214 000 eur km-ta.
- **Ehitustööd:**
  - Alla lihthanke piirmäära tuleb järgida riigihangete üldpõhimõtteid;
  - Lihthange 60 000 eur km-ta;
  - Hankemenetlus (nt avatud hankemenetlus) 150 000 eur km-ta;
  - Rahvusvaheline piirmäär 5 350 000 eur km-ta.

Piirmäärad II

- Sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse läbiviimise piirmäär:
  - eriteenuste puhul 60 000 eur km-ta
  - sotsiaalteenuste puhul 300 000 eur km-ta;
  - ühine rahvusvaheline piirmäär 750 000 eur km-ta;
- Erimenetlus algab hanketeate esitamisega registris, järgida tuleb üldpõhimõtteid, hankija määrab ise erimenetluse läbiviimise korra;
- Alla nimetatud piirmäära tuleb järgida riigihangete üldpõhimõtteid.

Eriteenused on nt majutus- ja toitlustusteenused

Sotsiaalteenused on nt hariduse teenused (koolitus), tervishoiu- ja sotsiaalteenused

Üldpõhimõtted (RHS § 3)

- Riigihanke läbipaistvus, kontrollitavus ja proportsionaalsus;
- Pakkujate võrdne kohtlemine, kriteeriumite seadmisel peavad need olema riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud;
- Konkurentsi efektiivne ärakasutamine;
- Konkurentsi kahjustava huvide konflikti vältimine;
- Rahaliste vahendite säästlik ja otstarbekas kasutamine, hankelepingu parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel sõlmimine, hanke mõistliku aja jooksul läbi viimine.

Summeerimine

- Vältida tuleb nõ tükeldamist (riigihanget ei tohi jagada osadeks eesmärgiga vältida riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või eirata nõudeid). Seda eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd!
- Hanget võib jagada osadeks (so teha mitu erinevat menetlust), kuid sellisel juhul tuleb kõigi osade menetluse valikul lähtuda hangete summeeritud maksumusest.

Mis on tüüpilisemad vead, mida hankijad teevad?

- Eksitakse end mittehankijaks määratlemisel ja ei järgita RHS-i.
- Vale hankemenetluse liik, osadeks jagamise reeglistiku eiramise või hankelepingu eeldatava maksumuse vale arvestuse tõttu
- Suunatud hankemenetlus st on näha, et hankemenetluses on soosik
- Mittekvalifitseeruva pakkuja kvalifitseerimine
- Mittevastavate pakkumuste vastavaks tunnistamine
- Hankedokumentide või hanketeate muutmisel pakkumuste esitamise tähtaja pikendamata jätmine
- Ebaproportsionaalsete kriteeriumite kasutamine hankes, eelkõige kvalifitseerimise tingimustes
- Tehnilises kirjelduses mingi kindla toote või kaubamärgi nimetamine ilma, et oleks lisatud märge „või samaväärne“
- Hankelepingu lubamatu muutmine (vt RHS § 123)

Aitäh!